

Archivní zahrada // Zahrada fikcí

V létě roku 2023 přijely na rezidenturu do olomoucké Galerie XY vídeňské umělkyně Judith Augustinovič a Valerie Habsburg. Pro botanickou zahradu připravily dlouhodobou site-specific instalaci.

Začátek je jednoduchý: umělkyně instalují v zahradě hromadu archivních složek a ponechávají je svému osudu, samovolnému rozpadu. Zároveň se nemohou dočkat jejich další budoucnosti: Osídlí šanony nový, zprvu neviditelný život? Promění se v živé společenstvo na troskách životů, které kdysi zaznamenávaly? Stanou se součástí životů nových?

Umělkyně se rozhodly pracovat s archivními šanony, které pozbyly svého původního účelu. Mnohé lidské osudy známe jen z takovýchto archivů: lékařských spisů, pojišťovacích smluv, daňových přiznání, výplatních pásek. Po mnohých lidech tady zůstalo jen to: hromada úředních záznamů po vyhaslých životech.

Jenže umělkyně nám připomínají, že ani archivy našich životů tu nejsou navždy – můžou být skartovány, můžou shořet ve válce, odplavat při povodních. Hodně záleží na péči a (ne)zájmu lidí, nakonec však stejně rozhoduje příroda. Snad proto symbolický archiv vybudovaly přímo na zahradě, kde je celý proces mnohem rychlejší a názornější. A kde také snáze zaujme (nebo rozčlíí) náhodné kolemjdoucí.

Papírový odpad se stává uměleckým objektem, připomínkou lidské dočasnosti a věčnosti přírody. Od chvíle instalace se stále více stává přírodou, vytrácí se z něj lidská stopa (archivem přestal být už dávno) a dominuje ta přírodní. Přesto je člověk přítomen po celou dobu tohoto procesu, jako pozorovatel i jako tvůrce. Umělkyně například záměrně zvolily ekologický rozložitelný materiál a z kancelářských složek odstranily vše, co by mohlo narušit „čistotu“ botanické zahrady. Co jiného je však botanická zahrada než pošetilá lidská představa o „čisté“, člověkem ovládnuté přírodě? A nestane se nakonec veškeré lidské snažení jen dalším zarůstajícím odpadem?

